

1. melléklet a BM/8652/2017. számú előterjesztéshez

2017. évi törvény

a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvénynek és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek a titkos információgyűjtéssel, valamint a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos módosításáról

1. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény módosítása

1. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 14. § (4) bekezdése a következő *k*) ponttal egészül ki:

(A parlamenti ellenőrzés gyakorlása során a Bizottság)

„*k*) állást foglal a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak az 59/A és 59/B. §-ban meghatározott eljárásával, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvényben meghatározott megfigyelési panaszok kivizsgálásával kapcsolatos tájékoztatásáról.”

2. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 37. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A miniszter határozata elleni perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes. A bíróság a határozatot nem változtathatja meg.”

3. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 53. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok a titkos információgyűjtés e törvényben meghatározott eszközeit akkor alkalmazhatják, ha megalapozottan feltehető, hogy a megszerezni kívánt információ a nemzetbiztonsági szolgálat feladatának teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges és más módon nem szerezhető meg.”

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 53. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az e törvény szerint külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést olyan személlyel vagy személyi körrel szemben lehet alkalmazni,

- a) akivel kapcsolatban adat merült fel arra nézve, hogy nemzetbiztonsági érdeket sértő tevékenységet folytat vagy tervez folytatni,
- b) aki az a) pontban meghatározott személlyel kapcsolatban áll,
- c) akinek tevékenységével, személyével kapcsolatos adatok megismerése a nemzetbiztonsági érdek érvényesítése vagy sérelme veszélyének elhárítása érdekében szükséges, vagy
- d) aki az e törvény szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzésére tekintettel hozzájárult a személyével kapcsolatos titkos információgyűjtés alkalmazásához.”

4. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 57. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az előterjesztésnek tartalmaznia kell

- a) a titkos információgyűjtés folytatására feljogosított szerv megnevezését, az ügy számát,
- b) a rendelkezésre álló, az alkalmazással érintett személy vagy személyi kör azonosítására szolgáló adatokat,
- c) az alkalmazni kívánt külső engedélyhez kötött eszköz megnevezését,
- d) az alkalmazni kívánt külső engedélyhez kötött eszköz egyértelmű azonosítására szolgáló adatokat,
- e) a külső engedélyhez kötött eszköz alkalmazásának tervezett kezdő és befejező időpontját,
- f) az e törvény szerinti azon feladatkör megnevezését, amelynek ellátásával kapcsolatosan a titkos információgyűjtést tervezik,
- g) a külső engedélyhez kötött eszköz alkalmazása törvényi feltételeinek fennállását megalapozó indokolást.”

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 57. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az engedélyező, továbbá, ha az igazságügyért felelős miniszter az engedélyező, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság megismerheti az előterjesztésben foglaltakat megalapozó adatokat.”

5. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 58. §-a a következő (3a) és (3b) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Ha az igazságügyért felelős miniszter az engedélyező, és a titkos információgyűjtés engedélyezésére irányuló előterjesztés szerint a titkos információgyűjtéssel érintett személy

a) a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényben meghatározott természetes személy médiaszolgáltató vagy jogi személy médiaszolgáltató természetes személy tagja vagy alkalmazottja,

b) törvényben meghatározott mentelmi joggal rendelkező személy, továbbá

c) olyan egyházi személy, akinek hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,

az igazságügyért felelős miniszter a titkos információgyűjtést a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság előzetesen beszerzett egyetértése esetén engedélyezheti.

(3b) A (3a) bekezdés alkalmazása esetén az igazságügyért felelős miniszter – ha az előterjesztést megalapozottnak tartja – az előterjesztés kézhezvételétől számított 24 órán belül megkeresi a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot, amely a megkeresés kézhezvételétől számított 48 órán belül dönt az egyetértésről.”

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 58. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A bíró a (3) bekezdés szerinti határozatát a titkos információgyűjtés engedélyezésére irányuló előterjesztést benyújtó szervnek, és ezzel egyidejűleg a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak is megküldi.”

6. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény az 59. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtéssel kapcsolatos ellenőrző tevékenysége

59/A. § (1) Ha az igazságügyért felelős miniszter az engedélyező, az igazságügyért felelős miniszter – az 58. § (3a) bekezdésben foglaltak kivételével – a titkos információgyűjtést vagy a titkos információgyűjtés határidejének meghosszabbítását engedélyező határozatát, valamint a határozat alapjául szolgáló előterjesztést a döntését követő 48 órán belül megküldi a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak.

(2) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság az igazságügyért felelős miniszter titkos információgyűjtéssel kapcsolatos határozatát a határozat kézhezvételétől számított 72 órán belül ellenőrzi.

(3) Ha a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság megállapítja, hogy az igazságügyért felelős miniszter titkos információgyűjtést engedélyező határozata törvénybe ütközik, dönt a miniszteri engedélyezés alá tartozó titkos információgyűjtés megszüntetéséről és az addig végzett titkos információgyűjtés adatainak törléséről.

(4) A (3) bekezdés szerinti döntést és annak indokolását az engedélybirtokos szervvel és az igazságügyért felelős miniszterrel haladéktalanul, de legkésőbb 48 órán belül közli.

59/B. § (1) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság az e törvény szerint végzett, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés lefolytatásának jogszerűségét – beleértve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnak a 8. § (1) bekezdés a) pontja alapján végzett tevékenységét is – annak végrehajtása alatt, valamint a végrehajtás befejezését követően ellenőrizheti.

(2) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság az (1) bekezdés szerinti ellenőrzése során tájékoztatást kér az engedélybirtokos szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójától a titkos információgyűjtés végrehajtásának körülményeiről.

(3) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a törvénysértéssel érintett körben dönt a folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről és az addig szerzett adatok törléséről, ha

a) a titkos információgyűjtést folytató szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a tájékoztatásra vonatkozó felhívásnak a felhívásban megjelölt határidőn belül nem tesz eleget,

b) az engedély kereteit túllépték, vagy

c) a külső engedélyhez kötött eszközt az e törvényben meghatározott rendelkezés megsértésével alkalmazták.

(4) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a végrehajtás befejezését követő ellenőrzése során a törvénysértéssel érintett körben dönt a titkos információgyűjtés során szerzett adatok törléséről a (3) bekezdés a)-c) pontjában foglaltak fennállása esetén.

(5) A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a (3) és (4) bekezdés szerinti döntéséről, a titkos információgyűjtést folytató szervvel való közléssel egyidejűleg tájékoztatja az engedélyezőt, valamint a titkos információgyűjtést folytató szervet irányító minisztert.”

7. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 60. § (1) bekezdése a következő e) ponttal egészül ki:

(A külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtést haladéktalanul meg kell szüntetni, ha)

„e) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a megszüntetéséről döntött.”

8. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 69. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A 74. § i) pont ix) alpontjában meghatározott körben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket az Országos Bírósági Hivatal elnöke a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben határozza meg.”

9. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 71. §-a a következő (1a) és (1b) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) E törvény alkalmazásában a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni.

(1b) Bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében a (2)-(6) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatóak.”

10. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 72/B. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Ha a (2) bekezdés e) pontjában meghatározott nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója szerez tudomást, arról értesítheti a kezdeményezésre jogosultat.”

11. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 72/D. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) Ha nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy jogviszonyát a nemzetbiztonsági kockázatot megállapító biztonsági szakvélemény alapján a 71. § (4) bekezdése vagy a 72/B. § (8) bekezdése alapján szüntették meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a megszüntetésről szóló döntést annak kézhezvételétől számított 15 napon belül támadhatja meg. A közigazgatási pert a nemzetbiztonsági kockázatot megállapító biztonsági szakvélemény ellen benyújtott panaszt elbíráló miniszter ellen kell megindítani. A perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes.”

12. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény a 72/D. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„Külföldi befektető magyarországi vállalkozásokban történő tulajdonszerzésének engedélyezése

72/E. § (1) Az Európai Unió vagy Európai Gazdasági Térségen kívüli állam állampolgára vagy ilyen államban bejegyzett vállalkozás (a továbbiakban együtt: befektető), a (2) bekezdésben meghatározott tevékenységet folytató magyarországi székhelyű gazdasági társaságban 25 %-ot meghaladó tulajdonrészt a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter előzetesen beszerzett engedélyével szerezhethet.

(2) Azon tevékenységek, amelyek esetében az (1) bekezdés szerinti tulajdonszerzéshez miniszteri engedély szükséges:

a) fegyver- és lőszergyártás,

b) kettős felhasználású termék előállítása,

c) lehallgatási eszközök, titkosítási szolgáltatásokhoz használt eszközök előállítása,

d) a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtása,

- e) villamosenergetikai szolgáltatás, gázszolgáltatás, vízszolgáltatás, telekommunikációs szolgáltatás,
- f) atomenergiával, nukleáris technológiával (ezek gyártásával, kutatás-fejlesztésével vagy kereskedelmével) foglalkozó vállalkozások,
- g) népegészségügyi és járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű termék, illetve készítmény gyártásával (vagy népegészségügyi és járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű szolgáltatás nyújtásával), kutatás-fejlesztésével vagy kereskedelmével foglalkozó vállalkozások, továbbá
- h) kormányzati vagy országos szintű hatósági nyilvántartások, adatbázisok, informatikai rendszerek, vagy kommunikációs csatornák kialakításával, fejlesztésével vagy működtetésével foglalkozó vállalkozások.

72/F. § (1) A befektető a 72/E. § (1) bekezdésében meghatározott tulajdonszerzésre irányuló szándékát az engedélyező miniszterhez, írásban nyújtja be, megjelölve a tulajdonszerzéssel érintett gazdasági társaságot, a megszerezni kívánt tulajdonrész mértékét, az engedélyezés alapjául szolgáló tevékenységet, valamint a 72/E. § (1) bekezdésben meghatározott tényeket alátámasztó adatait.

(2) Az engedélyező miniszter a kérelem alapján megvizsgálja, hogy a befektető tulajdonszerzése sérti-e Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit.

(3) Az engedélyező miniszter 60 napon belül dönt az engedélyről, amely határidő egy alkalommal további 60 nappal meghosszabbítható.

(4) Ha az engedélyező miniszter 60 napon belül nem dönt az engedélyről vagy 60 napon belül írásban nem tájékoztatja a befektetőt a határidő meghosszabbításáról, az engedélyt megadottnak kell tekinteni.

(5) Ha a 72/E. § (1) bekezdésében meghatározott tulajdonszerzéssel vagy gazdasági társaság alapításával kapcsolatosan más szerv eljárásában az engedélyt igazolni szükséges, a befektető kérelmére az engedélyező miniszter a (4) bekezdés szerinti engedélyezés tényét írásban igazolja.

(6) Az engedélyező elutasító döntése esetén a befektető a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül kérheti a Kormánytól annak felülvizsgálatát.”

13. §

(1) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 74. § *i)* pont *ir)* alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

*(E törvény alkalmazásában
nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy:)*

„*ir)* az e törvény szerinti tükörs információgyűjtést engedélyező bíró, valamint az a bíró, akinek perbeli eljárási jogosultságát törvény nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatásához köti;”

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 74. § *i)* pontja a következő *iw)* és *ix)* alponttal egészül ki:

*(E törvény alkalmazásában
nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy:)*

„*iw)* a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság foglalkoztatásában álló, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke által kijelölt, az e törvény

szerinti feladatok ellátásában, valamint megfigyelési panaszok kivizsgálására irányuló, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvényben meghatározott eljárásban közreműködő személy,

ix) az Országos Bírósági Hivatal elnöke által, a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört betöltő vagy eljárási jogosultságot gyakorló bíró, aki a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztsége, munkaköre alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosult.”

14. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény Átmeneti rendelkezések alcíme a következő 76/F. §-al egészül ki:

„76/F. § E törvénynek a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvénynek és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek a titkos információgyűjtéssel, valamint a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos módosításáról szóló 2017. évi ... törvény 3-7. §-ával megállapított rendelkezéseit a 2018. június 29-ét követően előterjesztett titkos információgyűjtés engedélyezése iránti kérelmekre, valamint e kérelmek alapján folytatott titkos információgyűjtés esetén kell alkalmazni.”

15. §

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény

- a)* 60. § (2) bekezdésében az „engedélyező nem engedélyezi” szövegrész helyébe az „engedélyező nem engedélyezi vagy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke a megszüntetéséről döntött” szöveg,
- b)* 71/D. § (2) bekezdésében az „országgyűlési képviselő” szövegrész helyébe az „országgyűlési képviselő, bíró” szöveg,
- c)* 72/D. § (11) bekezdésében a „bírósági felülvizsgálat” szövegrész helyébe a „közigazgatási per” szöveg,
- d)* 72/D. § (12) bekezdésében a „polgári perrendtartás közigazgatási perekre vonatkozó” szövegrész helyébe a „közigazgatási perrendtartás” szöveg lép.

16. §

Hatályát veszti a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény

- a)* 72/B. § (2) bekezdés *e)* pontjában a „nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről,” szövegrész,
- b)* 72/B. § (4) bekezdés *b)* pontjában az „és *e)*” szövegrész,

c) 72/D. § (12) bekezdésében a „ , soron kívül” szövegrész.

2. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosítása

17. §

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 25. alcíme a következő 38/A. és 38/B. §-al egészül ki:

„38/A. § A Hatóság a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglaltak szerint ellenőrzi az igazságügyért felelős miniszter titkos információgyűjtést engedélyező tevékenységét, valamint a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés végrehajtását.
38/B. § A Hatóság az e törvényben foglaltak szerint kivizsgálja a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározott, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtéssel szemben benyújtott panaszokat.”

18. §

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény a következő 36/A. alcímmel egészül ki:

„36/A. A megfigyelési panasz kivizsgálására irányuló eljárás

69/A. § (1) Aki személyével kapcsolatosan a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről tudomást szerez, megfigyelési panaszt nyújthat be a Hatóságnál a titkos információgyűjtő tevékenység jogszerűségének kivizsgálása érdekében.

(2) A megfigyelési panasz a titkos információgyűjtő tevékenységről történő tudomásszerzéstől számított három hónapon belül nyújtható be a Hatóságnál. A megfigyelési panaszban ismertetni kell a titkos információgyűjtő tevékenység tényét alátámasztó körülményeket.

69/B. § (1) A Hatóság a megfigyelési panaszban foglaltakat az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresésével ellenőrzi.

(2) A (2) bekezdés szerinti megkeresés alapján a megkeresett szervek 8 napon belül tájékoztatják a Hatóságot, hogy folytattak-e titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben. Ha folytattak titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben, a tájékoztatás tartalmazza,

a) a bíró vagy az igazságügyért felelős miniszter által kiadott engedély számát,

b) a titkos információgyűjtési eszköz megnevezését, alkalmazásának időpontját vagy időtartamát, valamint

c) a titkos információgyűjtési eszköz alkalmazása körülményeinek leírását.

69/D. § (1) A Hatóság a megfigyelési panaszt 180 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható.

(2) A Hatóság a megfigyelési panasz benyújtóját 8 napos határidő tűzésével a panasz kiegészítésére szólíthatja fel, valamint személyes meghallgatást tarthat a panaszban foglaltak kivizsgálása érdekében.

(3) A Hatóság a megfigyelési panaszt elutasítja, ha

a) a megfigyelési panasz nyilvánvalóan alaptalan, vagy

b) a megfigyelési panasz kiegészítésére vagy a személyes meghallgatásra vonatkozó felhívásnak a megfigyelési panaszt benyújtó nem tesz eleget.

(4) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján nem volt megállapítható, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv a megfigyelési panaszban meghatározott titkos információgyűjtést folytatott vagy a megfigyelési panaszban jelzett titkos információgyűjtés jogszerűen került lefolytatásra, a Hatóság tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját, hogy a vizsgálat alapján törvénysértő módon lefolytatott titkos információgyűjtés nem volt megállapítható.

(5) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Hatóság megállapítja, hogy a megfigyelési panasz benyújtójával szemben a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv törvénysértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a törvénysértéssel érintett körben

a) a folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről, és az addig végzett titkos információgyűjtés adatainak törléséről, vagy

b) a már befejezett titkos információgyűjtés adatainak törléséről.

(6) Az (5) bekezdésben foglaltak esetén a Hatóság

a) bűncselekmény gyanúja esetén büntetőeljárást kezdeményez,

b) a vizsgálat eredményéről tájékoztatja az engedélyezőt, a titkos információgyűjtést végző szervezet irányító minisztert, valamint az Országgyűlés nemzetbiztonsági ügyekkel foglalkozó bizottságát, továbbá

c) intézkedéseiről tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját.

(7) A (6) bekezdés *b)* pontja szerinti tájékoztatás nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetne.”

3. Záró rendelkezések

19. §

Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2018. január 1-jén lép hatályba.

(2) Az 1. §, a 3-10. §, a 12-14. §, a 15. § *a)* és *b)* pontja, a 2. alcím 2018. június 29-én lép hatályba.

20. §

Az 1-11. § és a 13-16. § az Alaptörvény 46. cikk (6) bekezdése alapján, a 17. § az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Általános indokolás

A Törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslát) négy tárgykör rendezése érdekében tartalmaz módosításokat.

A) A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) módosítása az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítése érdekében.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) a Szabó és Vissy kontra Magyarország ügyben hozott, 2016 júniusában jogerőre emelkedett ítélete több vonatkozásban is az Európai Emberi Jogi Egyezményébe (a továbbiakban: Egyezmény) ütközőnek minősítette az Nbtv. titkos információgyűjtéssel kapcsolatos rendelkezéseit.

Az EJEB ítélete alapján az Nbtv.-t az alábbi szabályozási követelmények kielégítése érdekében szükséges módosítani:

1) A jelenleg az igazságügyért felelős miniszter engedélyezési jogkörébe tartozó titkos információgyűjtést kormánytól független szerv (bíró vagy más független szerv) kell, hogy engedélyezze vagy a kormányhoz tartozó személy engedélyezési jogkörének fenntartása esetén az engedélyezési tevékenységet kell egy kormánytól független szerv kontrollja alá helyezni. A kormányhoz tartozó személy engedélyezési jogköre a megfigyelttek egyes csoportjai (például a média szereplői) esetében nem egyeztethető össze az Egyezménnyel, esetükben kormánytól független szerv engedélye szükséges a titkos információgyűjtéshez.

2) Az előreláthatóság követelménye teljesítése érdekében törvényben kell meghatározni a titkos információgyűjtés alá vonható személyi kört, a titkos információgyűjtés alkalmazásának feltételeit, továbbá a szükségesség-arányosság vizsgálatának lefolytatását biztosító anyagi és eljárási szabályokat.

3) Az előreláthatóság követelményéből kifolyólag pontosítani szükséges a titkos információgyűjtés meghosszabbítása lehetőségének szabályait.

4) Meg kell teremteni a titkos információgyűjtés végrehajtó hatalomtól független szerv által végzett háromfázisú ellenőrzésének intézményét: előzetesen (ez lényegében az engedélyezés vagy az engedélyezési tevékenység ellenőrzése), a végrehajtás alatt és a befejezést követően.

I. Az EJEB ítéletében foglalt követelmények teljesítése érdekében a Javaslát az Nbtv. következő módosításait tartalmazza:

1) A Javaslát szerint a igazságügyi miniszter titkos információgyűjtésre vonatkozó engedélyezési jogköre – változatlan tartalommal – megmarad, a miniszter engedélyező döntését (beleértve a meghosszabbításra vonatkozó döntést is) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) utólag felülvizsgálja. Az igazságügyi miniszter az engedély kiadását követő 48 órán belül minden iratot megküld a Hatóságnak, amely az engedélyezést megvizsgálja és amennyiben megalapozatlannak találja, 72 órán belül dönt a titkos információgyűjtés megszüntetéséről. Ha a Hatóság megszüntető döntést hoz, az addig lefolytatott titkos információgyűjtés során szerzett adatokat meg kell semmisíteni.

Meghatározott esetekben (a média szereplői és a hivatásrendi titoktartási kötelezettség alá tartozó egyházi személy) megfigyelése esetén a miniszteri engedélyező döntéshez a Hatóság előzetesen beszerzett egyetértése szükséges.

2) A Javaslat meghatározza, hogy kivel szemben folytatható titkos információgyűjtés.

3) A Javaslat meghagyja a titkos információgyűjtés időtartamára vonatkozó hatályos rendelkezéseket (90 napos időtartam, többszöri meghosszabbítási lehetőség), azonban a Hatóság utólagos felülvizsgálati jogköre az igazságügyi miniszternek erre az engedélyezési tevékenységére is kiterjed.

4) A Javaslat részletesebben, illetve további tartalmi elemekkel kiegészítve határozza meg az engedély kiadása érdekében benyújtandó előterjesztés tartalmát.

5) A Javaslat megteremti a titkos információgyűjtés végrehajtó hatalomtól független, háromfázisú ellenőrzésének intézményes kereteit, oly módon, hogy a Hatóság az előzetes (a miniszteri engedélyezéshez kapcsolódó) ellenőrzési jogosítványai mellett, a titkos információgyűjtés végrehajtása alatt is ellenőrzési jogkörrel rendelkezik, valamint a titkos információgyűjtés befejezését követően minden esetben megvizsgálja a lefolytatott eljárást.

A Javaslat szerint a Hatóság közbenső (végrehajtás alatti) és utólagos ellenőrzési jogosítványai az Nbtv.-ben meghatározott valamennyi külső engedély alapján végzett (beleértve tehát a bíró által engedélyezett) titkos információgyűjtés végrehajtására kiterjed.

II. A Javaslat az Infotv.-ben megjeleníti a Hatóságnak az Nbtv.-ben meghatározott, a titkos információgyűjtés engedélyezésével és a végrehajtás ellenőrzésével kapcsolatos feladatkörét, valamint rögzíti a megfigyelési panasz kivizsgálására vonatkozó jogkörét. Meghatározza a megfigyelési panasz kivizsgálására vonatkozó szabályokat.

Az EJEB ítéleti követelményében foglaltak szerint a Javaslat lehetőséget teremt arra, hogy aki személyével kapcsolatosan az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről szerez tudomást, a Hatóságtól, mint a végrehajtó hatalamtól független szervtől kérhesse megfigyelési panaszának kivizsgálását. A megfigyelési panasz benyújtására a megfigyelés észlelésétől számított három hónapon belül van lehetőség.

A Hatóság az Nbtv.-ben meghatározott, külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtésről nyilvántartást (a továbbiakban: Titkos Információgyűjtési Nyilvántartás) vezet, amely tartalmazza mind a bírói, mind a miniszteri engedélyek, valamint a titkos információgyűjtés végrehajtásának ellenőrzésével megszerzett információkat.

A Hatóság a megfigyelési panaszban foglaltakat az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresése alapján ellenőrzi. A megkeresés alapján a megkeresett szervek 8 napon belül tájékoztatják a Hatóságot, hogy folytattak-e titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben. Ha folytattak titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben, a tájékoztatás tartalmazza az ellenőrzéshez szükséges releváns adatokat is.

A Hatóság a megfigyelési panaszt 90 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható. A megfigyelési panasz alapján a Hatóság a következő döntéseket hozhatja meg:

a) A Hatóság a megfigyelési panaszt elutasítja, ha az nyilvánvalóan alaptalan (például külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtésre utal) vagy a megfigyelési panasz kiegészítésére vagy a személy meghallgatásra vonatkozó felhívásnak a megfigyelési panasz benyújtója nem tesz eleget.

b) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján nem volt megállapítható, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv a megfigyelési panaszban meghatározott titkos információgyűjtést folytatott vagy a megfigyelési panaszban jelzett titkos információgyűjtés jogszerűen került lefolytatásra, a Hatóság tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját, hogy a vizsgálat alapján jogsértő módon lefolytatott titkos információgyűjtés nem volt megállapítható.

c) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Hatóság megállapítja, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv jogsértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a jogsértéssel érintett körben a titkos információgyűjtés adatainak törléséről és a még folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről. Megállapításairól tájékoztatja az engedélyezőt, a titkos információgyűjtést végző szervet irányító minisztert, valamint az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságát, a törvényi feltételek fennállta esetén pedig büntetőeljárást kezdeményez [Btk. 307. §]. Intézkedéseiről tájékoztatja a panaszost, tájékoztatása azonban nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása a nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetné.

A Velencei Bizottságnak az EJEB ítéletében is hivatkozott jelentése kimondja, hogy „*Semmiképpen sem megengedhető ugyanakkor, hogy a nemzetbiztonsági és hírszerzési szolgálatok legitim célpontjai a panasztételi rendszer segítségével megismerjék a szolgálat tevékenységét.*” [Velencei Bizottság jelentése 242. pont]. A megfigyelési panasz jogintézménye nem teremthet lehetőséget arra, hogy a jogszerű megfigyelések alanyai ennek segítségével ellenőrizzék a szolgálatok tevékenységét, ezért a panaszos nem kaphat érdemi tájékoztatást a jogszerű módon vele szemben folytatott megfigyelésről. A javaslat ennek megfelelően oly módon biztosítja a jogorvoslat lehetőségét, hogy egy Kormánytól független szerv a panasz kivizsgálásával feltárja a jogsértő tevékenységet, és kezdeményezi a irányító, felügyelő szervek intézkedését. A megfigyelési panasz benyújtója tehát kizárólag a jogsértő módon lefolytatott titkos információgyűjtő tevékenység megállapítása esetén kap információt arról, hogy vele szemben megfigyelést végeztek, illetve a Hatóság ezzel összefüggésben milyen intézkedést tett.

B) Az Nbtv. módosítása az Alkotmánybíróság II/1063/2015. számú határozatából következő szabályozási igény teljesítése érdekében

Az Alkotmánybíróság döntése:

Az Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) a Kúria elnökének beadványa alapján indult eljárásban hozott II/1063/2015. számú határozatában (a továbbiakban: Határozat) [a Magyar Közlönyben: 12/2017. (VI. 19.) AB határozat] az Nbtv. alábbi rendelkezéseinek (szövegrészeinek) megsemmisítéséről döntött:

1) az Nbtv. 74. § g) pontjában „*a bírói szolgálati viszony*” szövegrész: az Nbtv.-nek a foglalkoztatási jogviszonyt meghatározó rendelkezése.

A megsemmisítés indoka: azzal, hogy az Nbtv. 74. § g) pontja a bírói szolgálati jogviszonyt a foglalkoztatási jogviszony egyik fajtájaként határozza meg, és erre tekintettel általánosan alkalmazhatóvá teszi rá nézve a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkakör egyik esetkörét rögzítő 74. § i) pont *in*) alpontját (jogviszonyával összefüggésben fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek), lehetővé teszi azt, hogy főszabályként valamennyi és bármelyik bíró nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vonható legyen. A hatályos szabályozás emiatt a bíró és a bírói hatalmai ág függetlenségének alkotmányos követelményébe ütközik.

2) az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés *e*) pontjában a „*vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója*” szövegrész: a felülvizsgálati eljárás megindításnak alapjául szolgáló egyik esetkör, amely szerint a kezdeményező vagy a szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel.

A megsemmisítés indoka: az a jogosultság, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója, a kezdeményezésre jogosult bírósági vezetőtől függetlenül, önállóan elrendelheti a felülvizsgálati eljárást az ítélezési tevékenységet végző bíróval szemben, olyan széleskörű felhatalmazás, amely ellentétes a bírói függetlenség elvével.

3) az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés *e*) pontjában az „*így különösen*” szövegrész: a nemzetbiztonsági kockázatokra utaló körülmények példálózó felsorolása [*ea*)-*ef*) alpontok], amely a döntés alapján taxatív felsorolássá válik.

A megsemmisítés indoka: a nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülmények felsorolásának példálózó jellege indokolatlanul kitágítja a felülvizsgálati eljárás megindítására lehetőséget biztosító feltételek körét, ezzel az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe ütközik.

4) az Nbtv. 71. § (2) bekezdés *e*) pontjában a „*bíró*” szövegrész. E rendelkezés teszi lehetővé, hogy a főszabálytól [nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor hozható lére, ha a lefolytatott nemzetbiztonsági ellenőrzés kockázatot nem állapított meg] eltérően a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása előtt vagy nemzetbiztonsági kockázat megállapítása esetén is létrehozható legyen a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony, a kezdeményező felettes szerve általi jóváhagyással. [Továbbá visszahivatkozás alapján ez teszi lehetővé, hogy a felülvizsgálati eljárás során megállapított kockázat esetén a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fenntartható legyen].

Az AB-nek az 1) és a 4) döntése kizárólag a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzését érinti, míg a 2) és 3) döntés minden nemzetbiztonsági felülvizsgálati eljárást érint.

Az AB döntése nyomán kialakult szabályozási helyzet:

Az AB döntése alapján, annak hatályba lépését követően, törvényben csak az alábbi négy esetben lesz rögzítve a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzési kötelezettsége:

- a) az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtést engedélyező bíró [Nbtv. 74. § *i*) pont *ir*) alpont],

- b) a nemzetbiztonsági ellenőrzés megállapításaival szembeni panasz elutasítása esetén benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálására irányuló perben eljáró bíró [Nbtv. 72/D. § (12) bekezdés],
- c) a minősített adatra vonatkozó megismerési engedély megtagadása miatt indított perekben eljáró bíró [Mavtv. 11. § (3) bekezdés], valamint
- d) a minősített adat minősítője által a titokfelügyeleti határozat megtámadása iránti perekben eljáró bíró [Infotv. 63. § (6) bekezdés].

Az AB-nek a foglalkoztatási jogviszony fogalmát érintő döntése következtében az Nbtv. 69. § (2) bekezdése alapján az OBH utasítás már nem határozhat meg nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó, *bírói szolgálati jogviszonyban* betöltött munkakört, így a jövőben nem lehetséges a bírósági vezetők számára, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatot irányító miniszter egyetértésével kiadott utasításban határozzák meg az Nbtv.-ben nem szereplő más bírói munkakört betöltők ellenőrzését (egyéb jogviszony esetében erre a jövőben is lesz lehetőség, mert az igazságügyi szolgálati jogviszony továbbra is szerepel az Nbtv. 74. § g) pontja szerinti felsorolásban).

A Javaslat szerinti módosítás:

1) A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzésével kapcsolatos módosítások

A módosítás egyik elsődleges célja annak egyértelműsítése, hogy a hatályos Nbtv.-ben szereplő bírósági szolgálati jogviszonyt a nemzetbiztonsági ellenőrzés megállapításai nem érintik. Mivel az Nbtv. a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyt gyűjtőfogalomként használja, a bírákra vonatkozóan a Javaslat egy értelmező rendelkezést tartalmaz, amely szerint a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében, az Nbtv. alkalmazásában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni. Ezzel egyértelművé válik, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés során esetlegesen megállapított kockázat következménye nem lehet a bírói szolgálati jogviszony megszűnése, kizárólag a konkrét, nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört nem töltheti be az érintett.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó bírák meghatározására vonatkozóan a Javaslat két személyi kört rögzít:

- a) Az Nbtv. 74. § i) pontjában immár teljeskörűen meghatározásra kerül a bírák azon csoportja, amelyek nemzetbiztonsági ellenőrzése a jelenleg hatályos törvényi rendelkezések alapján kötelező (az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtést engedélyező bírót az Nbtv. jelenleg is tartalmazza).
- b) Mivel az AB döntése alapján a bírói szolgálati jogviszony nem fog foglalkoztatási jogviszonynak minősülni, az Nbtv. 74. § i) pontjában – a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek egy csoportjaként – megjelenítésre kerül a bírák azon köre, akik az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke által kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört tölthetnek be vagy eljárási jogosultságot gyakorolhatnak, akik a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki vannak téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján a minősített adat védelméről szóló

törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosultak.

Míg az a) pontban felsoroltak nemzetbiztonsági ellenőrzése ítélezési tevékenységük jellege miatt indokolt (egyéb törvényi rendelkezésben meghatározott követelmény alapján), addig a b) pontban meghatározott csoportba (az OBH elnökének döntésétől függően) a bírósági szervezetben igazgatási (vezetői) feladatokat ellátó bírák e feladatkörükre tekintettel, valamint más bírák ítélezési tevékenységükre tekintettel egyaránt tartozhatnak.

Figyelemmel arra, hogy a minősített adatok védelméről szóló törvény szerint a bíró a rá kiszignált ügyek tekintetében a minősített adatokat nemzetbiztonsági ellenőrzés (valamint személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartás nyilatkozat, felhasználói engedély) nélkül megismerheti, bíró az ítélezési tevékenységével összefüggő minősített adatkezelés miatt nem vonható nemzetbiztonsági ellenőrzés alá [kivéve azokat az eseteket, amikor kifejezetten törvény mondja ki, hogy a kiszignált ügyben csak nemzetbiztonsági ellenőrzésen átesett bíró járhat el]. A Javaslat ezért egyértelművé teszi, hogy az OBH elnöke utasításában csak olyan bírák nemzetbiztonsági ellenőrzési kötelezettségét határozhatja meg, akik a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján kezelnek minősített adatokat.

A Javaslat alapján a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó bírák meghatározására, nemzetbiztonsági ellenőrzésük jogkövetkezményeire az Nbtv. külön rendelkezéseket tartalmaz, míg az igazságügyi alkalmazottak tekintetében az általános szabályok érvényesek.

2) a nemzetbiztonsági felülvizsgálati eljárás szabályainak módosítása

Figyelemmel arra, hogy AB megsemmisítette azt a rendelkezést, amely szerint felülvizsgálati eljárás kezdeményezhető, ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, a jogszabályi koherencia biztosítása érdekében a főigazgató elrendelési jogcímeit meghatározó rendelkezésből törölni szükséges a főigazgató általi észlelés esetét [72/B. § (4) bekezdés *b*) pont]. A módosítás alapján a főigazgató az alábbi esetekben rendelhet el felülvizsgálati eljárást:

- 1) a kezdeményező kezdeményezése alapján (köteles elrendelni),
- 2) ha az ellenőrzött személy munkakörének tartalma lényegesen megváltozik [72/B. § (2) bekezdés *a*) pont], új munkakörbe jelölik [72/B. § (2) bekezdés *b*) pont] vagy az ellenőrzött személy változásbejelentési kötelezettségét elmulasztotta vagy a bejelentett változás jellege ezt indokolja [72/B. § (2) bekezdés *d*) pont], továbbá
- 3) az ellenőrzött személy maga kéri.

Az Nbtv. 72/B. § kiegészítésre kerül egy olyan rendelkezéssel, amely szerint ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, erről tájékoztathatja a kezdeményezőt, annak érdekében, hogy a kezdeményező mérlegelhesse a felülvizsgálati eljárás kezdeményezését.

C) Az Nbtv. módosítása a közigazgatási perrendtartás új szabályaival való összhang megteremtése érdekében

A közigazgatási perrendtartás új szabályaihoz igazítás érdekében is indokolt a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény módosítása. Ezen módosítások kizárólag a jogszabályok közötti összhang megteremtését szolgálja, ezen túlmenő módosítást nem eredményez a szabályozásban.

D) Az Nbtv. módosítása az egyes külföldi tulajdonszerzéshez kapcsolódó miniszteri engedélyre vonatkozóan

Az Európai Unió számos tagállama ellenőrzi az Európai Uniót (a továbbiakban: EU, illetve az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) államain kívülről érkező külföldi befektetéseket bizonyos (jellemzően a nemzetbiztonsági szempontból érzékeny) ágazatokba irányulóan. Az esetek többségében valamely állami szerv előzetes vizsgálata és jóváhagyása szükséges az ilyen ágazatokban a tulajdonszerzéshez. Indokolt, hogy Magyarországon is kialakuljon a fenti térségekből érkező befektetések, gazdasági tulajdonszerzések nemzetbiztonsági célú vizsgálata, és ezzel összefüggésben az engedélyezési rendszere.

A Javaslattal szerint az EU-n (EGT-n) kívüli természetes személy vagy gazdasági társaság (a továbbiakban: befektető) a törvényben meghatározott tevékenységet folytató magyarországi székhelyű társaságban 25 %-ot meghaladó tulajdonrészt csak a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter előzetes engedélyével szerezhethet.

A Javaslattal meghatározza azokat a tevékenységeket, amelyeket folytató gazdasági társaságokban történő tulajdonszerzéshez miniszteri engedély szükséges. Rögzítésre kerülnek az engedélyezés alapvető eljárási szabályai.

Részletes Indokolás

az 1. §-hoz

Az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága új feladatkörként állást foglal a Hatóság elnökének a titkos információgyűjtés miniszteri engedélyezésének ellenőrzésével, valamint a titkos információgyűjtés végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatos tájékoztatásáról.

a 2. §-hoz

Az Nbtv. hatályos 37. § (6) bekezdés első mondata azt rögzíti, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állományának tagja által foganatosított intézkedés elleni panasz tárgyában a főigazgatói intézkedés elleni fellebbezésben hozott miniszteri döntés bírósági felülvizsgálatát lehet kérni, amely kérelmet a hatályos Pp. közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezései szerint kell elbírálni. A közigazgatási perrendtartás hatályba lépésére tekintettel a perindítás lehetőségének biztosítása szükségtelen, ugyanakkor indokolt meghatározni a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagos illetékességét, illetve reformatórikus jogkörének kizárását.

a 3. §-hoz

A módosítás útján meghatározásra kerül, hogy kivel szemben folytatható az igazságügyért felelős miniszter által engedélyezett titkos információgyűjtés.

a 4. §-hoz

Meghatározza a Javaslat a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés engedélyezése iránti előterjesztés kötelező tartalmi elemeit.

A Hatóság az engedélyezéssel összefüggő utólagos ellenőrzési jogkörére tekintettel – az engedélyezővel azonos mértékben – megismerheti az előterjesztést megalapozó adatokat.

az 5. §-hoz

Az engedélyezés főszabályától eltérően a meghatározott személyi kör (média szereplői és a hivatásrendi titoktartási kötelezettség alá tartozó egyházi személy) megfigyelését az igazságügyért felelős miniszter csak a Hatóság előzetesen beszerzett egyetértése esetén engedélyezheti.

A bíró a titkos információgyűjtést engedélyező határozatát a Hatóságnak is megküldi, annak érdekében hogy a Hatóság a titkos információgyűjtés végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatos feladatkörét teljesíthesse.

a 6. §-hoz

Az igazságügyért felelős miniszter engedélyezési tevékenységét a Hatóság utólag ellenőrzi. Ennek érdekében az igazságügyért felelős miniszter az engedélyező határozatát és az előterjesztést 48 órán belül, az elutasító döntésére vonatkozó tájékoztatást pedig 15 napon belül megküldi a Hatóságnak. Ha a Hatóság megállapítja, hogy a titkos információgyűjtést

engedélyező határozat az Nbtv.-be ütközik, dönt a miniszteri engedélyezés alá tartozó titkos információgyűjtés megszüntetéséről és az addig végzett titkos információgyűjtés adatainak törléséről.

A Hatóság az igazságügyért felelős miniszter és a bíró által engedélyezett titkos információgyűjtés végrehajtást ellenőrizheti. A végrehajtás ellenőrzése során tájékoztatást kér az engedélybirtokos szerv vagy a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat főigazgatójától a titkos információgyűjtés végrehajtásának körülményeiről. Ha a megkeresett szerv a tájékoztatást elmulasztja vagy a Hatóság megállapítja, hogy az engedély kereteit túllépték, vagy a külső engedélyhez kötött eszközt az e törvényben meghatározott rendelkezés megsértésével alkalmazták, a jogsértéssel érintett körben dönt az titkos információgyűjtés során szerzett adatok törléséről, illetve a még folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről. Döntéséről tájékoztatja az engedélyezőt és az irányító minisztert is.

a 7. §-hoz

A titkos információgyűjtés megszüntetésének esetköre kiegészül a Hatóság erre irányuló döntésével.

a 8. §-hoz

Speciális rendelkezést tartalmaz a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső, az Nbtv.-ben nem nevesített bírói tisztségek, munkakörök, eljárási jogosultságok meghatározására. Az Nbtv.-ben nem nevesített körön kívül kizárólag az OBH elnöke által kiadott utasításban meghatározott bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése kezdeményezhető.

a 9. §-hoz

Az Nbtv. 71. § (1) bekezdésében meghatározott főszabályhoz kapcsolódó, a bírókra vonatkozó értelmezési szabály, amely szerint a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése tekintetében, az Nbtv. alkalmazásában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony alatt a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó eljárási jogosultságot kell érteni. A rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés során esetlegesen megállapított kockázat következménye nem lehet a bírói szolgálati jogviszony megszűnése, kizárólag a konkrét, nemzetbiztonsági ellenőrzéshez kötött tisztséget, munkakört nem töltheti be, illetve eljárási jogosultságot nem gyakorolhatja az érintett.

A bíróra vonatkozó szűkítő rendelkezés, amely szerint bíró esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonynak a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása előtti, vagy nemzetbiztonsági kockázat megállapítása esetén történő létrehozására nincs lehetőség.

a 10. §-hoz

Ha a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményt észlel, tájékoztathatja arról a kezdeményezőt, annak érdekében, hogy a kezdeményező mérlegelje a felülvizsgálati eljárás kezdeményezését.

a 11. §-hoz

Az Nbtv. 72/D. § (10)-(12) bekezdése a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos bírósági felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, ezeket szükséges fogalmilag hozzáigazítani az új perrendtartási szabályokhoz (bíróság felülvizsgálat helyett a megtámadás szó használata, a Pp. közigazgatási perekre vonatkozó szabályai szerint a Közigazgatási perrendtartásra (Kp.) hivatkozás rögzítése). A keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőként a rövidebb, 15 napos határidő fenntartását az esetleges jogsértéssel előidézhető joghátrány súlya indokolja. A Kp. 18. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy ágazati törvény rendelkezzen arról, hogy a közigazgatási pert ki ellen kell megindítani, ilyen rendelkezés hiányában a pert az ellen a közigazgatási szerv ellen kell indítani, amely a jogvita tárgyát képező közigazgatási tevékenységet megvalósította. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 72/D. § (10) bekezdése jelenleg az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának panaszt elutasító döntéséről rendelkezik, ugyanakkor a bizottság perképességgel nem rendelkezik, így szükséges speciális szabály rögzítése, amely szerint a pert a panszt elbíráló miniszter ellen kell megindítani. Az Nbtv. (11) és (12) bekezdésének módosítása a szövegcsérés módosítások között szerepel.

a 12. §-hoz

A Javaslat szerint az EU-n (EGT-n) kívüli természetes személy vagy gazdasági társaság (a továbbiakban: befektető) a törvényben meghatározott tevékenységet folytató magyarországi székhelyű társaságban 25 %-ot meghaladó tulajdonrészt csak a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszter előzetes engedélyével szerezhethet.

A Javaslat meghatározza azokat a tevékenységeket, amelyeket folytató gazdasági társaságokban történő tulajdonszerzéshez miniszteri engedély szükséges:

- a) fegyver- és lőszergyártás,
- b) kettős felhasználású termék előállítás,
- c) lehallgatási eszközök, titkosítási szolgáltatásokhoz használt eszközök előállítása,
- d) a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtása, továbbá
- e) villamosenergetikai szolgáltatás, gázszolgáltatás, vízszolgáltatás, telekommunikációs szolgáltatás,
- f) atomenergiával, nukleáris technológiával (ezek gyártásával, kutatás-fejlesztésével vagy kereskedelmével) foglalkozó vállalkozások,
- g) népegészségügyi és járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű termék, illetve készítmény gyártásával (vagy népegészségügyi és járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű szolgáltatás nyújtásával), kutatás-fejlesztésével vagy kereskedelmével foglalkozó vállalkozások,
- h) kormányzati vagy országos szintű hatósági nyilvántartások, adatbázisok, informatikai rendszerek, vagy kommunikációs csatornák kialakításával, fejlesztésével vagy működtetésével foglalkozó vállalkozások.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény hatálya alá tartozó tevékenységek köre:

Pénzügyi szolgáltatás:

- a) betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz nyilvánosságtól történő elfogadása,
 - b) hitel és pénzkölcsön nyújtása,
 - c) pénzügyi lízing,
 - d) pénzforgalmi szolgáltatás nyújtása,
 - e) elektronikus pénz kibocsátása,
 - f) olyan papír alapú készpénz-helyettesítő fizetési eszköz (például papír alapú utazási csekk, váltó) kibocsátása, illetve az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása, amely nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak,
 - g) kezesség és garancia vállalása, valamint egyéb bankári kötelezettség vállalása,
 - h) valutával, devizával - ide nem értve a pénzváltási tevékenységet -, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység,
 - i) pénzügyi szolgáltatás közvetítése,
 - j) letéti szolgáltatás, széfszolgáltatás,
 - k) hitelreferencia szolgáltatás, valamint
 - l) követelésvásárlási tevékenység.
- Kiegészítő pénzügyi szolgáltatás::
- a) pénzváltási tevékenység;
 - b) fizetési rendszer működtetése;
 - c) pénzfeldolgozási tevékenység;
 - d) pénzügyi ügynöki tevékenység a bankközi piacon;
 - e) forgatható utalvány kibocsátására irányuló tevékenység;
 - f) hitel-tanácsadási tevékenység.

Rögzítésre kerülnek az engedélyezés alapvető eljárási szabályai.

a 13. §-hoz

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek Nbtv.-ben meghatározott körében szereplő, az e törvény szerinti titkos információgyűjtést engedélyező bíró mellett megjelenítésre kerülnek a törvényi rendelkezésben [74. §. i) pont *ir*) alpont]) azok a bírák is, aki az Ntv.-ben vagy más törvényben (Infotv., Mavtv.) meghatározottak szerint, az ott rögzített perekben csak nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása esetén járhatnak el.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek Nbtv.-ben meghatározott köre kiegészül továbbá

a) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak az elnök által kijelölt, az 59/A. és 59/B. §-okban meghatározott ellenőrzési tevékenységben, valamint megfigyelési panaszok kivizsgálására irányuló, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvényben meghatározott eljárásban közreműködő tagjával,

b) a bírák azon körével, akik az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke által kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott tisztséget, munkakört betöltő vagy eljárási jogosultságot gyakorló bíró, aki a tisztség vagy munkakör betöltésére, az eljárási jogosultság gyakorlására tekintettel fokozottan ki vannak téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek vagy a bírósági szervezetben betöltött tisztségük, munkakörük alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosultak.

a 14. §-hoz

Átmeneti rendelkezéseket határoz meg.

a 15. §-hoz

Szövegcserét tartalmaz a jogszabály koherenciájának biztosítása érdekében.

a 16. §-hoz

Hatályon kívül helyesről rendelkezik. Soron kívüliség rögzítésére ágazati jogszabályban a jövőben nincs lehetőség, ezért az erre utalás is elhagyandó az Nbtv. 72/D. § (12) bekezdéséből.

a 17. §-hoz

A Javaslat az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben megjeleníti a Hatóságnak az Nbtv.-ben meghatározott, a titkos információgyűjtés engedélyezésével és a végrehajtás ellenőrzésével kapcsolatos feladatkörét, valamint rögzíti a megfigyelési panasz kivizsgálására vonatkozó jogkörét.

a 18. §-hoz

A Javaslat lehetőséget teremt arra, hogy aki személyével kapcsolatosan az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtő tevékenységéről szerez tudomást, a Hatóságtól, mint a végrehajtó hatalamtól független szervtől kérhesse megfigyelési panaszának kivizsgálását. A megfigyelési panasz benyújtására a megfigyelés észlelésétől számított három hónapon belül van lehetőség.

A Hatóság a megfigyelési panaszban foglaltakat az Nbtv. szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szervek megkeresése alapján ellenőrzi. A megkeresés alapján a megkeresett szervek 8 napon belül tájékoztatják a Hatóságot, hogy folytattak-e titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben. Ha folytattak titkos információgyűjtést a megfigyelési panaszt benyújtó személlyel szemben, a tájékoztatás tartalmazza az ellenőrzéshez szükséges releváns adatokat is.

A Hatóság a megfigyelési panaszt 90 napon belül bírálja el, amely határidő egy alkalommal további 90 nappal meghosszabbítható. A megfigyelési panasz alapján a Hatóság a következő döntéseket hozhatja meg:

a) A Hatóság a megfigyelési panaszt elutasítja, ha az nyilvánvalóan alaptalan (például külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtésre utal) vagy a megfigyelési panasz kiegészítésére vagy a személy meghallgatásra vonatkozó felhívásnak a megfigyelési panasz benyújtó nem tesz eleget.

b) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján nem volt megállapítható, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv a megfigyelési panaszban meghatározott

titkos információgyűjtést folytatott vagy a megfigyelési panaszban jelzett titkos információgyűjtés jogszerűen került lefolytatásra, a Hatóság tájékoztatja a megfigyelési panasz benyújtóját, hogy a vizsgálat alapján jogsértő módon lefolytatott titkos információgyűjtés nem volt megállapítható.

c) Ha a lefolytatott vizsgálat alapján a Hatóság megállapítja, hogy az Nbtv.-ben foglaltak szerinti titkos információgyűjtésre jogosult szerv jogsértő módon folytat vagy folytatott titkos információgyűjtést, dönt a jogsértéssel érintett körben a titkos információgyűjtés adatainak törléséről és a még folyamatban lévő titkos információgyűjtés megszüntetéséről. Megállapításairól tájékoztatja az engedélyezőt, a titkos információgyűjtést végző szervezet irányító minisztert, valamint az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságát, a törvényi feltételek fennállta esetén pedig büntetőeljárás kezdeményez. Intézkedéseiről tájékoztatja a panaszost, tájékoztatása azonban nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása a nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetné.

a 19. §-hoz

A hatályba lépésről rendelkezik.

a 20. §-hoz

Sarkalatossági záradék.